

Ordføreren for Forslagsstillerne (*Sveistrup*): Det Forslag, jeg herved har den Ære at fremsætte paa egne og de af Formanden nys nævnte Medforslagsstilleres Vegne, gaar ud paa at give den, hvem det paahviler at aflægge en i Grundloven foreskreven Ed, Ret til at benytte den Form: „Det lover og sværger jeg paa Ære og Samvittighed“. Det giver altsaa Adgang til at benytte, hvad man kan kalde en konfessionsløs Form for de i Grundloven foreskrevne Eder. Dette lille Lovforslag har jo en Forhistorie. For 3 Aar siden tillod jeg mig her i Tinget at indbringe et Lovforslag om, at Løfteeder, altsaa ikke blot de i Grundloven foreskrevne Eder, men Løfteeder i det hele, skulde kunne aflægges under den Form: „Det lover og sværger jeg paa Ære og Samvittighed“. Dette Forslag blev her i Tinget ganske betydeligt omdannet. Tinget ønskede, at denne ny Form, som jeg havde foreslaaet som valgfri Form, skulde indføres for de i Grundloven foreskrevne Eder som den eneste, som den almindelige Form. Og de Løfteeder, som ikke omhandles i Grundloven, ønskede man afløste af et højtideligt Løfte. I den Form blev Lovforslaget oversendt til Landstinget henimod Slutningen af Rigsdagssamlingen 1905—06. Det kom til Forhandling der paa et meget sent Tidspunkt af Samlingen, nemlig den 24. Marts 1906, og man kan ikke sige, at det fra Landstingets Flertals Side fik nogen velvillig Modtagelse. Navnlig ankede man over den Opfattelse, som laa til Grund for Lovforslaget, nemlig at det er en Ed, naar man lover og sværger paa Ære og Samvittighed. Der blev dog fra afdøde Nationalbankdirektør Nellesmanns Side kun fremsat en Tvivl i saa Henseende, han mente, det var noget, der skulde overvejes. Fra anden Side blev der fremsat en mere bestemt Indsigelse, men af Venstres Ordfører og af Justitsministeren blev det hævdet, at naar man har Religionsfrihed her i Landet, saa gaar det ikke an at forlange af dem, der ikke tro paa Gud, men som dog bør have deres borgerlige Rettigheder ubeskaarne, at de skulle aflægge Ed under Paakaldelse af Guds Navn. Det er ikke blot stridende mod Religionsfriheden, men ogsaa stridende mod Religionen, og det er uværdigt for Religionens Tilhængere at stille et saadant Krav. Dernæst hævdede Justitsministeren i Mod-sætning til, hvad der fra anden Side var

fremført, at denne Form: „Jeg sværger“ indeholder i sig selv: „Jeg aflægges Ed“. Det, at Ed aflægges alene under denne Form: „Jeg sværger“, er noget, der finder Sted i adskillige Lande i Europa. Forslagsstillerne maa altsaa i fuld Overensstemmelse med Justitsministerens og dette Tings tidligere Standpunkt fastholde, at dette, at sværge paa Ære og Samvittighed, er en Form for Edsaflæggelse. Men paa den anden Side, naar der nu fra anden Side indenfor det Samfund, hvori vi leve, gøres den Opfattelse gældende, at det ikke er nogen Ed, saa bør man ikke paalægge andre at sværge under en Form, der strider mod deres Opfattelse, maaske mod deres Samvittighed. Det rette er dog dette, at man giver Frihed til begge Sider, at man paa den ene Side opretholder for dem, der ønske at benytte den, den hidtil brugte konfessionelle Form for Eden: „Det sværger og lover jeg, saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord“, og paa den anden Side giver Adgang til for enhver Borger, der ønsker det, at benytte den konfessionsløse Form: „Det lover og sværger jeg paa Ære og Samvittighed.“

Jeg kan ikke tro, at et saadant Lovforslag, der altsaa tager Hensyn til begge Sider og giver Frihed til begge Sider, vil støde paa afgørende Modstand fra det høje Landstings Side. Men skulde det blive Tilfældet, er det et Vidnesbyrd om, at der paa dette Omraade tiltrænges en Grundlovsforandring. Imidlertid, jeg haaber, at det maa lykkes at faa dette Lovforslag, der er en Konsekvens af Religionsfrihedens Krav og tillige under de bestaaende Forhold en Følge af det Hensyn, der skyldes Ærbødigheden for Guds Navn, ophøjet til Lov, og jeg anbefaler det derfor til Fremme, helst hurtigt Fremme i dette Ting.

Formanden: Eksemplarer af de forelagte Lovforslag ville blive omdelte.

Dette er det sidste Møde i indeværende Aar.

Jeg forudsætter, at det er Tingets Ønske, at jeg sammen med Landstingets Formand overbringer Hans Majestæt Kongen Rigsdagens Hilsen og Lykønskning i Anledning af Aarsskiftet. (Medlemmerne sluttede sig hertil ved at rejse sig). Jeg skal da søge Lejlighed dertil.